

Remissvar – Nätt och jämnt-Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, SOU 2024:50

Ärendebeskrivning

Kumla kommun har erhållit rubricerade betänkande och lämnar följande synpunkter.

Inledning

Kumla kommun ställer sig i grunden positiv till att det finns ett utjämningsystem som möjliggör en likvärdig välfärd oavsett var i landet man bor. För att skapa denna likvärdighet och för att systemet fortsatt ska erhålla nödvändig legitimitet, är det emellertid viktigt att systemet förmår att ta hänsyn till de vitt skilda förutsättningar och behov som finns i landets samtliga kommuner. Kumla kommun kan konstatera att kommunen återigen, liksom vid förra översynen, är en av de kommuner som "förlorar" i och med det nya förslaget. För att samtliga kommuner i landet ska ges goda förutsättningar att bedriva en kvalitativ välfärd och på ett ändamålsenligt sätt klara av att möta kommande samhällsutmaningar, är det centralt att utjämningsystemet utgår från skillnader i behov grundat på opåverkbara faktorer utan inslag av regionalpolitiska skäl. Därför borde kommitténs statistiska analyser kompletteras med kvalitativa metoder i större utsträckning.

Synpunkter

Inkomstutjämnningen

Kumla kommun tillstyrker uppdatering av den länsvisa skattesatsen och att garantinivån ska öka till 116 procent samt föreslagen kompensationsnivå, lika för kommuner och regioner.

Kostnadsutjämnningen

Kumla kommun anser inte att kommittén på ett tillräckligt transparent och konsekvent sätt har redogjort för hur förslag till förändringar bidrar till ett mer ändamålsenligt och likvärdigt system utifrån opåverkbarhet och träffsäkerhet. Kumla kommun instämmer i SKR:s remissyttrande att kommittén i större utsträckning borde komplettera sina statistiska analyser,

som grundas på faktiska kostnadsskillnader, med kvalitativa metoder för att förhindra att kommunernas effektivitet och ambitionsnivå färgar resultaten.

Beräkningar av merkostnader för gleshet och skalnackdelar är centralt i kostnadsutjämnningen och leder till stora omfördelningar mellan kommunerna. Den nu föreslagna modellen gör det svårt att analysera om det finns risk för över- eller underkompensation av merkostnader.

En ytterligare brist är den förekomst av dubbelkompenseringar som föreslås i flera fall, bland annat att delen om svagt befolkningsunderlag i strukturbidraget föreslås finnas kvar trots att en omfattande gleshetskompensation redan sker inom ramen för kostnadsutjämnningen.

Översyn av riktade statsbidrag

Kumla kommun tillstyrker kommitténs förslag i den del som avser översyn av riktade statsbidrag och ser gärna att ytterligare riktade statsbidrag kan föras till den generella statsbidragsramen.

Översyn av LSS-utjämnningen

Kumla kommun avstyrker att personalkostnadsindex tas bort från LSS-utjämnningen. Inte för att kommittén har fel i sak utan därför att huvudmannaskapsförändringen för personlig assistans bör genomföras innan indexet tas bort ur LSS-utjämnningen.

Stöd för omstrukturerings- och effektiviseringsåtgärder

Kumla kommun avstyrker kommitténs förslag om en statlig delegation som har till syfte att främja ett effektivt resursutnyttjande. Kumla kommuns uppfattning är att kommunsektorn själv är bäst på att leda sitt effektiviseringsarbete, till exempel med stöd av SKR.

Ikraftträdande och införandebidrag

Kumla kommun avstyrker kommitténs förslag att förändringarna ska träda i kraft från och med 1 januari 2026. Arbetet med de ekonomiska förutsättningarna i Kumla för åren 2025 till 2027 startar redan under år 2024. De negativa förändringar som nu föreslås för Kumla, tillsammans med att de generella statsbidragen inte inflationssäkras, innebär att tiden att genomföra erforderliga effektiviseringar och revidering av investeringsplan är alltför knapp. Kumla kommun anser därför att ikraftträdandet bör ske som tidigast 1 januari 2027 samt att nedtrappningen av införandebidragen kompenserar i högre grad och under längre tid.

Andreas Brorsson
Kommunstyrelsens ordförande
Kumla kommun